

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
pomembna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1929.

Št. 24.

Kdaj spadajo obrtniki za odmero pridobnine v I. skupino?

V zadnjem času se med obrtniki, katere so davčne uprave uvrstile za odmero pridobnine v I. skupino z 10%nim davkom, razmotriva vprašanje, kdaj in pod katerimi pogoji se obrtna podjetja uvrščajo v I. skupino.

V I. skupino spadajo načeloma samo trgovinska, industrijska, rudarska in tem podobna podjetja, obrtna podjetja spadajo v I. skupino samo izjemoma v primeru, da prodajajo, pa najsi le deloma, nabavljeno izdelano blago. Pravilnik navaja za vzgled kleparja, ki prodaja pločevino ali izgotovljeno posodo, katere ni sam izdelal in mizarja, ki prodaja izdelano pohištvo, izgotovljeno v drugi delavnici.

V prvo skupino so se med drugimi uvrstili mesarji in peki. Kot obrtniki ti dve panogi brez dvoma ne spadata v I. skupino, ker nimata znakov, ki utemeljujejo uvrstitev v I. skupino. Ako so se uvrstili navzlic temu v I. skupino, so bili za to merodajni brez dvoma nagibi, ki so davčne uprave privedli do prepričanja, da spadata obe panogi po zunanjem obeležju in razmerju obrata med trgovske obrate, kajti znakov industrije praviloma nimata, ko obrtna podjetja pa ne kažejo znakov, ki bi upravičevali njihovo uvrstitev v I. skupino.

Po splošnih pojmih sta mesarska in pekova obrt rokodelska, na usposobljenostni dokaz vezana obrtna podjetja. Vendar pa davčne uprave niso dolžne presojeti vprašanja, ali je eno ali drugo podjetje trgovsko ali obrtno, po določenih obrtnega reda, temveč po poslu samem, po objektivnih dejstvih, ki dajo podjetju karakterizacijo v vsakem konkretnem primeru. Za tako ocenjevanje se morajo dobro vpoštevati vsi oni momenti, ki označujejo to poslovanje ter mu dajo pravo obeležje.

Mesarska in pekova obrt imata glavno obeležje nesporno v produkciji. Obe stroki niti v najmanjšem delu ne prodajata nabavljenega blaga, temveč samo produkte, katere izdelata ali predelata iz nabavljenega blaga: živali, moke itd. Potemtakem nimata obe panogi trgovskega, temveč samo produkcijski značaj. Pravilnik navaja za razvrščanje vzgled, ki jasno dokazuje, da spadata obe panogi v I. skupino samo, ako imata kot produkcijski stroki industrijski značaj. Pravilnik razlaga, kam spada kmetovalec, ki opravlja kot postranski poklic prodajanje sira, ki ga izdeluje iz nabranega mleka in pravi, da se ta poklic ne sme smatrati za trgovskega, ampak za obrtnega, ker mu je obsežno glavno obeležje v produkciji. Na enak način je obsežno glavno obeležje, na primer pekovski obrti v produkciji. Pek kupi moko, kmet mleko in pek napravi iz moke kruh, kmet pa iz mleka sir. Obeležje je v obeh primerih isto — produkcija. Pravilnik nadalje pravi, da v primeru, da se ta poklic nadalje razvija v začetni smeri, ne postane nikdar trgovski, temveč industrijski.

Uvrstitev mesarjev in pekov v I. skupino kot produkcijskih obrtov bi bila pravilna samo tedaj, ako bi imeli ti stroki industrijski značaj, katerega pa praviloma nimata. Pravilnik namreč določeno pove, kakšne znake mora imeti podjetje, da se ga more smatrati za industrijsko. Industrijska podjetja so samo ona, ki predelujejo sirovine ali polfabrikate s stroji redno za zalogo, toda manj po navodilih, in ki uporabljajo človeško delovno moč največ za upravljanje in nadziranje strojev. Ti znaki pri večini pekov in mesarjev niso dani in je zaradi tega njihova splošna uvrstitev v prvo

skupino, v katero spadajo samo trgovinska, industrijska in ona podjetja, ki prodajo poleg lastnih izdelkov tudi izdelke, katerih ne predelujejo ali izdelujejo, temveč jih v stanju, v kakršnem jih kupijo, naprej prodajo.

Iz teh razlogov smatramo uvrstitev obrtnikov producentov, ki nimajo industrijskega značaja, v I. skupino za nepravilno in upamo, da se bo hiba priredbenega postopanja v primerih, v katerih bodo prizadeti vložili pritožbe, že v reklamacijskem postopanju popravila in da ne bo treba tožb na upravno sodišče.

Seja obrtnega odseka Zbornice TOI.

Obrtni odsek Zbornice TOI je imel v četrtek 12. t. m. sejo, na kateri se je razpravljalo o raznih obrtnih prošnjah za izpregled, o prošnjah inozemcev za pripustitev k izvrševanju obrta v naši državi, o nekaterih važnejših obrtnih vprašanjih, še posebej pa o vprašanju zborničnega programa za obrtno pospeševanje v letu 1930.

Iz načelstvenega poročila g. Iv. Ogrina, ki je predsedoval seji, je razvidno, da je imela zbornica v zadnjem času obilo dela ne samo s tekočimi posli, temveč tudi z zbiranjem gradiva in razpravljanjem zaradi mnenj in predlogov, ki jih je bilo treba dati na merodajna mesta o reviziji socialne zakonodaje, o reviziji carinske tarife, o osnutkih zakona o zgradbah, o elektrifikaciji dežele in o razlastitvi nepremičnin iz javnih interesov. G. Ogrin je podal obširnejše poročilo o konferencah v Zagrebu in Beogradu glede revizije zakona o zavarovanju delavcev in o delavski zaščiti in borzi dela, katerih se je udeležila po svojih delegatih tudi ljubljanska zbornica. Vse zbornice so nastopile v glavnih vprašanjih enotno. Ljubljanska zbornica je zahtevala decentralizacijo zavarovanja.

Program zborničnega obrtnega pospeševalnega dela za leto 1930. predvideva prireditve tečajev, in sicer več začetniških in enega dopolnitvenega tečaja za avtogensko varenje, dalje pet mizarskih tečajev za luženje, tečajev za krojače in čevljarje, tečaja za damsko friziranje, knjigovodskega in kalkulacijskega tečaja za stavbne, kovinske in lesne stroke, tečaja za lesno trgovino in industrijo ter tečaja za sobne slikarje, pleskarje in slikarje napisov. Nadalje se prirede strokovna predavanja, dale se bodo podpore za poučne ekskurzije, za dopolnitev strokovnega znanja v inozemstvu, za podpiranje razstav in končno se namerava ustanoviti z zborničnimi sredstvi poseben obrtni strokovni list, ki naj bi nadomestil sedanja obrtna glasila.

V debati k temu poročilu je zbornični član in predsednik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, gosp. Josip Rebek, poudarjal, da odobrava, da se pripravijo tečaji, predavanja, dajejo podpore itd. Odločno pa mora odklanjati namero, da bi se zbornični denar uporabljal za snovanje nekega novega strokovnega glasila. Ne gre, da bi se ubijalo sedanje strokovno glasilo obrtništva, kakor je Obrtni Vestnik, ki ima za seboj že dolgo vrsto let in ki se je pravkar začel lepo razvijati. Namesto da se ustanavlja konkurenčno glasilo, naj bi se raje dale podpore obstoječim strokovnim glasilom «Obrtni Vestnik» in «Gostilničarski list» v Ljubljani in v Mariboru.

Naročajte „Obrtni Vestnik“

Reklama v službi obrta.

Kakor za vsakega podjetnika, tako je tudi za rokodelca glavni cilj povečanje prometa in s tem tudi dobička. Tu ne zadostuje, da se izboljšajo metode pri proizvodnji ter s tem znižajo produkcijski stroški, ampak je poleg tega še nujno potrebna skrb, pridobiti si odjemalce. Napačno bi bilo, ako bi hotel rokodelca čakati tako dolgo, da postane publika sama pozorna na njegovo blago. On mora sam najti sredstva in pota, s katerimi opozori ljudi na svoje blago in jih pripravi do tega, da ga tudi kupujejo. In tu je posebno važna reklama. Veletrgovina in industrija sta že davno spoznali privlačno moč reklame in se je radi tega v veliki meri poslužujeta. Razvoj velikih podjetij je mnogokrat uspeh le spretno začete in uspešno izvršene reklame.

Obrtniški krogi so še danes napram reklamni precej hladni, da celo odklanjajo jo. Krivo je temu večkrat tudi mišljenje, da je reklama nekaj nečastnega, nemoralnega ali vsaj nepotrebne. Dobro blago — tako mislijo nekateri še dandanes — si bo samo našlo odjemalce. To mišljenje pa je docela napačno. Tako mišljenje je bilo mogoče upravičeno pri naših prednikih, ki so živeli v popolnoma drugih razmerah. Obrtništvo, ki je baš v zadnjih letih vedno nanovo dokazalo, da je voljno slediti naprednemu gospodarskemu razvoju in da ima tudi potrebno moč, prilagoditi se izpremenjenim razmeram, tudi pri reklamni ne sme zaostajati.

Od vsega početka je seveda treba razlikovati med reklamo veleindustrijskega podjetja ali veletrgovine na eni in med reklamo obrtniškega podjetja na drugi strani. Vsaka učinkujoča reklama se mora ozirati na posebne razmere podjetja. Velikopotezna svetlobna reklama, kričeči plakati itd. pridejo za obrtnika kaj malo v poštev. Toda to še ni vse, kajti mi imamo še celo vrsto drugih možnosti za reklamo, ki so cenejše, a obrtniku vendar v veliki meri lahko koristijo. Predvsem naj tukaj omenimo mojstra samega, njegove pomočnike, učence in vse osebe, ki pridejo z odjemalci v dotiko. Vsi ti morejo s prijazno in točno postrežbo, z majhnimi uslugami, kakor z dostavo blaga na dom itd., vabiti in pridobivati odjemalce. Ravno pri osebni reklamni se še vedno težko greši in vendar je človek sam vedno najboljši nosilec reklame. Radi tega je nujno potrebno, da mojster posveti čim največ pozornosti postrežbi odjemalcev.

Nato je smatrati za reklamno sredstvo hišo, delavnico, prodajalno, izložbeno okno itd. Snažna delavnica, lepo urejena prodajalna in z lastnimi izdelki okusno okrašeno izložbeno okno, ne bodo nikoli ostali brez močnega vtiska na odjemalce. Po pravici se često reče, da je izložbeno okno oko prodajalne, ogledalo inteligence prodajalca. Posebno je treba paziti na to, da je izložbeno okno opremljeno samo z lastnimi izdelki. Enoličnosti se radi tega ni treba bati, toda poudariti moramo, da morajo priti v izložbeno okno izključno rokodelski izdelki, ki nudijo garancijo kvalitetnega dela.

Kot nadaljnje reklamno sredstvo je smatrati: pisma, kuverte, oferte, zavojni papir itd. Brez posebnih težav in brez znatnih stroškov se lahko opremijo pisma z naglavnim napisom (firmo), pri katerem so takoj na kratko omenjeni izdelki podjetnika. Bolj učinkujoč, radi tega seveda tudi dražji, je oglas v časopisih. Prednost oglasa pred drugimi reklamnimi sredstvi je pač ta, da se oglas obrne istočasno na večji krog interesentov. Pogoji za učinkovit oglas so: kratki in jasni stavki, ki so vsakomur takoj razumljivi. Nejasni oglasi nimajo učin-

ka. Markantni originalni nadpisi že sami pritegnejo nase pogled čitalca.

Kar se tiče oglasa, je posebno važno vprašanje, kje je treba oglašati. Ako izdeluje obrtnik take stvari, odnosno izvršuje taka popravljala dela, ki pridejo več ali manj za vse vrste ljudi v poštev, potem je najboljšje oglašati v dnevnikih. Ako se pa kdo hoče obrniti na določen krog interesentov, je seveda boljše, da objavi oglas v strokovnem listu ali reviji, ki jo čitajo dotični krogi.

Velikega pomena je tudi vprašanje, kolikokrat in v kaki velikosti naj se oglašuje. Pokazalo se je namreč, da imajo večkratni majhni oglasi več učinka in se bolj vtisnejo v spomin kakor veliki in dragi, ki se redkeje objavljajo.

Gotovo bi se dalo najti še marsikako možnost reklame, ki pride baš pri rokodelstvu v poštev. Iz najdljiv in napredka željen rokodelski mojster bo gotovo sam našel sredstva, ki njegovemu obrtu najbolj koristijo. Na dve glavni postavki pa vsekakor moramo opozoriti, kajti potrebni sta za vsako reklamo. To sta resnica pri reklamah in pravična cena. Kdor se ne poslužuje realne reklame, temu se lahko začasno posreči pridobiti nove odjemalce, kakor hitro se pa izkaže reklama kot goljufiva, bodo ti novi odjemalci odpadli in poleg tega odvrnili tudi stare odjemalce. S tem pa je seveda cilj reklame popolnoma zgrešen, kajti ne glede na pridobivanje novih odjemalcev mora reklama tudi obdržati stare odjemalce. Ta dva cilja se dosežeta samo, ako se dobavlja dobro in neoporečno blago, katerega cena se dá prav lahko ugotoviti: «Privabi ljudi z vsemi sredstvi v svojo prodajalno,» je rekel neki ameriški strokovnjak za reklamo, «če jih imaš pa že enkrat v prodajalni, potem jim moraš ponuditi tudi res nekaj dobrega in to po primerni ceni.»

Stroški za reklamo so, kar odvrta rokodelce od reklame. Temu nasproti pa je poudariti, da stroški za reklamo sploh niso stroški v pravem smislu, ampak jih je smatrati za upravne stroške, ki so v zvezi z vsem ostalim obratovanjem. Kakor služijo ti stroški v to, da se s povečanjem produkcijske sposobnosti obrata poveča tudi promet, tako prinašajo tudi reklamni stroški, če so pametno uporabljeni, le povečanje prometa. Vesten rokodelce ne bo brez miselno razmetaval denarja za reklamo, ampak bo vedno primerjal reklamne stroške z uspehom. Ta primerjava se izvrši najlaže na ta način, da se stroški za reklamo vpisujejo ločeno za vsako dobo in nadzira promet, ki se je morebiti radi te povečal.

H koncu še pripominjamo: Kjer je dobra volja, se seveda najde tudi pot, ki vodi do uspeha. Reklama je tudi za rokodelstvo življenjska potreba.

Proti šušmarjem!

Koliko resolucij proti šušmarjem so že poslale razne obrtniške organizacije, kakor je o tem poročal «Obrtni Vestnik», na merodajna mesta, a vse brez pravega uspeha. Ovađeni si pomagata z raznimi izgovori, da premoti obrtno oblast, ali pa vsaj doseže milostno kaznen. Preden zasliši obrtna oblast ovađene, poteče po več mesecev, in on ta čas nemoteno dalje neupravičeno izvršuje obrt. Če je pa z denarno globo kaznovan, ne zaleže dosti, ker je še vedno na boljšem, kakor legalni obrtnik. Kajti ta mora plačevati visoke davke in poleg tega izpolnjevati še predpisane dolžnosti, predvsem se držati določenega delovnega časa in obveznosti bolniškega zavarovanja. Posamezni obrtniki kakor tudi zadruga načelstva so se naveličali vlagati ovađbe, ker so v takih razmerah brez pomena.

Najboljše sredstvo proti šušmarjem pa bode po našem mnenju novi davčni zakon, ki ga bo občutil trdo vsak obrtnik. Po zakonu mora vsakdo plačevati od ročnega dela davek, pa naj si bode navadni delavec ali neupravičen obrtnik. Zato bo vsak šušmar dolžan plačevati davek od svojega zaslužka. Davčna oblast se ne ozira ali je dotičnik upravičen obrtnik ali ne. Ker živiš od dela, plačaj davek! Umestno je zato, da zadruga naznanijo vsakega šušmarja davčni upravi z zanesljivimi podatki, kje je ovađeni delo izvrševal in za koga in koliko časa. Po možnosti naj se navede zaslužek, ki ga je za izvršeno delo prejel. Vse nadaljnje uredi davčna uprava in ga obdavi.

Naj pa nikdo ne misli, da si bode šušmar s tem, da plača davek, že pridobil tudi pravico, da sme nemoteno izvrševati obrt še nadalje. Ob enem in istočasno naj se ovađi pristojni obrtni oblasti, z enakimi podatki z opombo, da je istodobno ovađen davčni upravi.

Ako se bo tako postopalo, smo prepričani, da uspeh ne izostane. Če ne bo imel nikdo drugi ko-

rist, pa vsaj finančna blagajna. Marsikdo se bode naveličal plačevati davek in poleg tega še globe. Kajti davčna uprava ni odvisna od politične obrtne oblasti, kakor tudi ta ne od davčne. Ena kot druga je dolžna skrbeti, da se zakoni vestno izpolnjujejo.

Novo obrtniško društvo v Ljubljani.

Zavedni ljubljanski obrtniki so že dalje časa uvidevali potrebo, zopet ustanoviti Obrtniško društvo, ki se bo poleg organizatoričnega dela udeleževalo tudi na gospodarskem in socialnem polju, posredovalo za svoje interese v mestnem občinskem svetu itd. Razen tega bo naloga društva, gojiti družabnost, prirediti zabavne večere in druge prireditve, ustanavljati odseke za razne kulturne namene itd. Po izvršenih pripravah se je vršil v soboto dne 30. novembra t. l. ob 20. uri v restavraciji «Zvezda» ustanovni občni zbor Obrtniškega društva v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo nad 90 zavednih ljubljanskih obrtnikov. Poleg nekaterih uglednih meščanov se je udeležil zborovanja tudi velik prijatelj obrtništvu, g. dr. Fran Windischer, generalni tajnik Zbornice TOI in občinski svetnik g. Josip Turk, ki je zastopal župana, oziroma mestno občino ljubljansko.

Predsednik pripravljalega odbora g. Josip Rebek je otvoril zborovanje s krasnim uvodnim govorom, v katerem je poudarjal pomen in potrebo novega društva. G. dr. Fran Windischer je v izbranem govoru orisal sadove in koristi obrtniških organizacij ter vzpodbujal zborovalce k resnemu in stvarnemu delu. Občinski svetnik g. Josip Turk je sporočil pozdrave ljubljanskega župana in mestne občine ter želel novemu društvu najboljše uspehe. Vsi trije govorniki so želi za njih vznešene in vzpodbudne govore dolgotrajne aplavze. Po prečitaniu odobrenih društvenih pravil je bil izvoljen za predsednika g. Josip Rebek, ključavničarski mojster in načelnik Zveze obrtnih zadrug; za podpredsednika g. Fran Igljč, krojaški mojster; v razsodišče g. Engelbert Franchetti, brivski mojster; za odbornike: gg. Lovro Pičman, kleparski in instalaterski mojster, Miroslav Urbaš, tovarnar, Ivan Bricelj, stavbnik, Ivan Rozman, čevljarski mojster, Anton Ferant, vrtnarski mojster, Milko Krapež, urarski mojster, Hugon Hibšer, fotograf, Štefan Rožič, slikarski mojster, Karel Vidmar, pekovski mojster, Pavle Pavčič, tesarski mojster; za namestnike: Ivan Mihelčič, elektrotehnik, Matko Pogačnik, knjigovodski mojster, Josip Meznaršič, pekovski mojster, Rudolf Saksida, zidarski mojster, Josip Hubad, gostilničar, Josip Lojk, mizarski mojster; za revizorje pa: Ludovik Baraga, mehanikar, Josip Sluga, tapetniški mojster, vsi v Ljubljani. Po nekaterih predlogih in sklepih, v katere je poseglo več govornikov, se je novi predsednik g. Josip Rebek zahvalil vsem gg. zborovalcem za veliko udeležbo, posebno pa g. dr. Franu Windischerju in g. Josipu Turku za njih naklonjenost ter zaključil sijajno uspeli občni zbor. K novemu društvu je takoj pristopilo nad 80 članov. Po občnem zboru se je razvil intimen družabni večer, ki je potekel v najlepši harmoniji in trajal do poznih ur. Pri družabnem večeru so zapeli pevci-obrtniki več krasnih pesmi, g. Danilo Bučar pa nešteto lepih šaljivih kupletov, ki so vzbujali salve smeha. Ta večer nam bo ostal v trajnem spominu, novemu društvu pa želimo najlepše uspehe. Nove člane sprejema društvo ustmeno ali pismeno po predsedniku g. Josipu Rebeku, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 9.

J. Mihelčič ml.

Poučna ekskurzija elektrotehnikov.

(Konec.)

Kaj smo videli v plavžih? Preden pride železna ruda v peči, jo je treba pražiti. Pri tem se odstrani iz rude voda, kar poveča odstotek železa v rudi od 33 % na okoli 45 %. Pražilnica obsega štiri nove moderne peči sistema Apold-Fleissner. Dnevna produkcija vsake peči znaša 350 do 550 ton. Stara naprava je obstojala iz 50 peči in je ta del predstavljal najbolj nehigijenični del vsega obrata.

Topilnica ima štiri peči, visoke po 34 m. Tri peči producirajo dnevno 500 ton, ena pa 250 ton.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Vrednost dinarja nam kaže sledeča cena tujih valut v dinarjih: Berlin (marka) 13:50, Budimpešta (pengö) 9:88, Curih (švicarski frank) 10:94, Dunaj (avstrijski šiling) 7:93, London 275:86, New York (dolar) 56:27, Pariz (frank) 2:22, Praga (češkosl. krona) 1:67, Trst (lira) 2:95.

Trije važni zakonski načrti in sicer o zgradbah (stavbni red), o elektrifikaciji zemlje in o razlastitvi nepremičnin v javnem interesu so izdelani ter poslani gospodarskim korporacijam v izjavo.

Vinski zakon, ki uvaja stroge predpise proti ponarejanju vina in prepoveduje gojenje šmarnice, je Nj. Vel. kralj podpisal.

Nov delovni čas v angleških rudnikih stopi v veljavo s koncem aprila in sicer bo veljalo 7½urno delo na dan.

Finančni direktor g. dr. Josip Povalej, šef ljubljanske direkcije, je praznoval 60letnico.

Izvoz tobaka iz Jugoslavije raste ter bo letos znašal predvidoma okrog 5000 ton v vrednosti nad 200 milijonov dinarjev napram 2800 tonam v vrednosti 101 milijonov dinarjev v prošlem letu.

Dr. Juraj Vrlanič, znameniti hrvatski gospodarski strokovnjak, je umrl.

Novi vodni zakon, o katerem so razpravljale že ponovno naše gospodarske korporacije, pripravljala naša vlada in bo predvidoma v kratkem objavljen, s čemer bo izenačena za celo državo zakonodaja o izkoriščanju vodnih sil.

Vrednost letno izdelanih avtomobilov se ceni na 6 milijard dolarjev ali 336 milijard dinarjev, napram 5 milijardam v prošlem letu.

Bat'a, ki povzroča našemu čevljarstvu toliko konkurenco se mudi v Berlinu ter hoče napraviti v Nemčiji velike tovarne za čevlje, ako se uvede ondaj nameravana izključevalna uvozna carina na čevlje.

Dinar je ena najstalnejših valut, kakor je to izjavil guverner Narodne banke g. Ignjat Bajlani, ker je ves obtok bankovcev krit z zlatimi devizami s skoraj 40 odstotki.

Novi zakon o osnovnih šolah je bil pravkar objavljen ter vsebuje med drugim določbe, da grade in vzdržujejo te šole šolske občine, da je verski pouk obvezen in da se dele v obvezne osnovne šole s 4 razredi in višje narodne šole z nadaljnjimi štirimi razredi.

Zakon o organizaciji finančne uprave je podpisan ter uvaja za vsako banovino po eno in za Beograd eno direkcijo, skupaj devet direkcij; obenem izboljšuje tudi gmotni položaj finančnega uradništva.

Zboljšanje naše trgovinske bilance tako lepo napreduje, da znaša za prvih 10 mesecev pasivnost samo še 45 milijonov dinarjev, dočim je znašala lani v istem razdobju 1290 milijonov dinarjev ter je upati da bomo zaključili letos s precejšnjim aktivom.

Za Blairevo posojilo vlada v zadnjem času pri nas veliko zanimanje in zatrjuje se, da je bilo v našo državo uvoženih za 56 milijonov dinarjev tega papirja.

Na trgovinsko-obrtnem oddelku banske uprave so bili imenovani za načelnika g. dr. Rudolf Marn, za trgovinskega inšpektorja g. dr. Fran Ratej, za šolskega inšpektorja g. Mihajlo Presel in za trgovinskega svetnika g. dr. Ciril Pfeifer.

Pridelek koruze je za letošnjo leto ocenjen na 40:8 milijonov m. stotov, t. j. dvakrat toliko, kakor lani ali predlanskim in bo za izvoz ostalo kakih 17 milijonov stotov (170.000 vagonov) v vrednosti 2000 milijonov (2 milijardi) dinarjev.

Velike deputacije iz cele države, se nameravajo pokloniti Nj. Vel. kralju v dneh od 17. decembra dalje.

Konkurzni zakon in zakon o poravnavi izven stečaja je bil objavljen 5. t. m. v «Službenih Novinah» ter stopi v veljavo z majem 1930.

Italijanski kralj s kraljico je napravil prvič po več desetletjih obisk papežu, kar se smatra za velik uspeh sporazuma med italijansko državo in Sveto Stolico.

Tvornica za svinčnike se namerava ustanoviti v Mariboru.

Za komisarja pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je bil imenovan g. Miha Krek, za komisarja Trgovskega in bolniškega podpornega društva v Ljubljani pa g. dr. Ivan Pless, tajnik Zbornice TOI.

Obrtniki iz banata in vojvodinski denarni zavodi so se izjavili odločno za skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Od teh peči sta dve dnevno v rezervi. Ko se peč zakuri, ostane do petih let neprestano v obratu. Koks se porabi za vsako tono 800 do 850 kg. Zrak se dovaja v peči z nadpritiskom 0,8 atm. V to svrhu služita dva kompresorja na plin, vsak za 1200 m³ zraka. Preden pride zrak v peči, se zgreje na 300 do 400°. V ta namen je postavljenih 12 plinskih peči.

Iz vsake visoke peči odhajajo ogromne množine nezagorelih plinov, in sicer 1.400.000 m³ v 24 urah. Ti plavžarski plini z okoli 750 do 790 kalorijami se odvajajo, očistijo in porabijo v različne namene, kakor: za kurjenje pražilnih peči, segrevanje zraka, kurjenje parnih kotlov, segrevanje peči v valjarni, pogon kompresorjev in pogon električnih generatorjev.

Dnevna množina žlindre pri visokih pečeh znaša 270 ton. V zadnjem času se skuša tudi žindro koristno izrabljati, n. pr. za izdelovanje opeke, betona in za posipanje cest.

Raztopljeno železo se dnevno šestkrat izpusti iz vsake peči in odvaža v jeklarno. Da je vrsta železa enakomerna, pride najprej v mešalne peči. Na razpolago sta dve peči, vsaka s kapaciteto 180 ton. Navadno prometno jeklo se izdeluje v 12 Martinovih pečeh po 25 do 30 ton in v električni peči sistema Heroult za 15 ton. Za poizkuse je postavljena še ena manjša električna peč za 300 kg.

Vsaka peč dá povprečno na dan štiri šarže. Teža blokov znaša 4 tone. Martinove peči se kurijo s posebnim generatorjevim plinom s 1450 do 1500 kalorijami. Proizvaja se ta plin v 33 generatorskih pečeh, v katerih se porabi 600 ton premoga. Električne peči so na trifazni tok, in sicer: velika 4000 Kw, 3000—115/200 Voltov, mala pa 230 Kw.

Iz teh peči pride železo v valjarno, kjer se zvalja v vse mogoče profile železa, od najtanjše žice pa do največje traverze.

V električni centrali je postavljenih 13 agregatov, in sicer: 10 agregatov za trifazni tok in skupno 10.700 Kw., 3 agregati za istosmerni tok in skupno 1450 Kw. Istosmerni tok se porablja le za pogon žerjavov in dvigal. Razen lastne centrale ima Donawitz še priključek na centralo v Eisenerzu in na premogovnik v Fohndorfu. Napetost teh daljnovodov, izmed katerih je prvi dolg 27 km, drugi pa 46 km, znaša 35.000 Voltov.

Ta dan so si izletniki ogledali tudi mesto Leoben, ki je zelo snažno in prikupno po svoji legi in okolici.

Iz Donawitza sa se napotili izletniki tretji dan po znameniti gorski železnici čez Vordernberg v Eisenerz. Vzpon te gorske železnice znaša 70,3 %⁰⁰. Lokomotive so opremljene z zobatimi kolesi. Železnica doseže višinsko točko 1200 m.

Hrib Erzberg je največji avstrijski železni rudnik. Izkoriščal se je že v VIII. stoletju. Do leta 1880. je bil last večih gospodarjev. Ruda se je po večini predelavala v plavžih v Vordernbergu, kjer je bila na razpolago večja vodna moč, toda sedaj so vse te fužine zapuščene in razpadle.

Leta 1880. je Alpinska montanska družba odkupila ves Erzberg, ki ga danes izkorišča izključno v dnevnem odkopu. Erzberg je razdeljen v 60 etaž, ki so 400 do 600 m dolge in 12 m visoke. Dnevno se uporabi za razstreljavo v treh prsledkih 800 do 900 kg dinamita.

Nakladanje materiala se vrši deloma ročno, deloma pa s parnimi bagarji. Železna ruda ima do 35 % železa in ni kompaktna, ker ima različne primese (siderit), ki zavzemajo dve tretjini odkopanega materiala, ki se mora deponirati na posebnih haldah. Ruda se deloma predeluje v dveh visokih pečeh v Eisenerzu, v glavnem pa v Donawitzu. Povprečna dnevna produkcija znaša 2100 ton železne rude. Zaposlenih je približno 2400 delavcev.

Ta tri dni trajajoča poučna ekskurzija se je zaključila z izletom na približno 4 km od Eisenerza oddaljeno romantično jezero Leopoldsteiner See s starim zgodovinskim gradom Leopoldstein. Da je ta poučna ekskurzija dosegla svoj namen, je jasno, kajti od nje bodo imeli koristi udeleženci, kakor tudi podjetja in naša industrija, kjer so udeleženci uslužbeni. Zato pa je dolžnost merodajnih faktorjev in korporacij, da slične ekskurzije podpirajo, kolikor je največ mogoče.

Tem potom se pa tudi najiskrenejše zahvaljemo g. Josipu Rebeku, načelniku Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, da je pokrenil vprašanje poučnih potovanj obrtnikov v plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, kar je tudi mene napotilo pa prednje poročilo.

Iz organizacij.

Ljubljanske načelnike obrtnih zadrug obvešča Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani da je Mestni magistrat sporočil, da bo odslej naprej, kljub določili § 14. f obrtnega reda upošteval želje zadrug ter bo izročal usposobljenostna dokazila po pristanku prosilca načelnikom zadrug, ki jih bodo morali prevzeti osebno pri obrtnem oddelku (soba št. 29) in jih pod lastno odgovornostjo tudi osebno vrniti. Rok treh tednov pa se bo računal od dneva vročitve poziva. V primerih, kjer bi prosilci s tem postopanjem ne bili zadovoljni, bo magistrat postopal po določilih § 14. f obrtnega reda.

Zadugam. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je sklenila na letošnjem občnem zboru, da se bo vršil vršil njen občni zbor v letu 1930. že meseca januarja, to pa vsled tega, da bodo mogle pri zvezi včlanjene zadruge na svojih občnih zborih upoštevati smernice in navodila, ki jih bo zveza določila, na svojem občnem zboru. To je bil zelo umesten in potreben sklep, katerega se bo zveza držala tudi v prihodnjih letih. Zvezin občni zbor se bo vršil v nedeljo dne 26. januarja 1930., konferenca delegatov pa v soboto dne 25. januarja 1930. Vse zadruge se naprošajo, da pred zvezinim občnim zborom ne skličejo občnih zborov, marveč šele po tem času, t. j. v mesecu februarju. Vse potrebne podrobnosti, glede zveznega občnega zbora bomo zadugam pravočasno sporočili. — Načelstvo.

Pokrajinska zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani naznanja, da se bo vršila vaješka preiskujna v petek dne 27. t. m. Prošnje za pripustitev k izkušnjam je poslati najkasneje do 21. t. m. na naslov zadruge.

Čevljarska zadruga v Ljubljani obvešča p. n. članke, da se je glede vseh davčnih, obrtnih in kakršnihkoli informacij obračati na zadrugo, in sicer vsak ponedeljek in sredo od 10. do 12. ure dopoldne. — Načelstvo.

Strokovna zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov za Slovenijo in Pokrajinska zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani opozarjata svoje članstvo, da je izdala pred kratkim Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani novo učno knjigo, katero je spisal pokojni profesor gosp. Podkrajšek Henrik. Knjiga se imenuje «Knjigovodstvo za gradbene in instalacijske obrti». Zadrugi priporočata svojim članom, da si jo nabavijo in da opozore nanjo tudi svoje uslužbenice, osobito vajence, katerim bo dobrodošla kot pomožna učna knjiga. Knjiga, ki obsega poleg načrtov 226 strani, stane Din 45— in se naroča pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10.

Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru proslavlja dne 26. decembra t. l. v restavraciji «Gambrinova dvorana» 45letnico obstoja zadruge s sledečim sporedom: ob 9. uri dopoldne častno zborovanje: a) pozdrav gostov, b) slavnostni govor, c) odlikovanje ustanovnih članov; ob 14. (2.) uri popoldne ogled mesta; ob 19. (7.) uri zvečer slavnostni plesni venček. Vabijo se vse cenjene zadruge in njih člani, da se udeležijo te naše skromne svečanosti. Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru. Načelnik: Anton K r a j c e r l. r.

Razno.

Obrtniški koledar za leto 1930. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je razposlala tekom preteklega meseca koledar obrtnikom in naročnikom. Kdor še ni nakazal odpadajočega zneska, naj izvoli to čimprej storiti, ker moramo še pred novim letom zaključiti obračun za koledar in da ne bo zaradi terjanja nepotrebnega dela in stroškov.

499 delnic Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije je na razpolago slovenskim obrtnikom. Za delnice je plačati takoj samo to, kar je dosedaj stvarno vplačano, t. j. po Din 155 za vsako delnico, oziroma Din 45 za osnivačke troškove, 20 % vpisnine in Din 110 za dosedaj vplačanih 11 obrokov. Nadaljnje štiri obroke po 10 Din za desnico je plačati leta 1930., in sicer meseca januarja, aprila, julija in oktobra. Kdor bi želel omenjene delnice kupiti, jih lahko naroči direktno pri Zanatski banki Kraljevine Jugoslavije v Beogradu, Skopljska ulica št. 7, ali pa potom člana ravnateljstva gospoda Engelberta Franchettija, brivskega mojstra v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

«Gospodarski informator» bosta izdali reklamni podjetji Aloma Company in E. Podkrajšek v Ljubljani. Ta publikacija bo predvsem vsebovala točen

pregled vseh naših industrijskih podjetij, nadalje vseh izvoznih in uvoznih trgovskih tvrdk in večjih obrtniških podjetij na ozemlju dravske banovine z vsemi potrebnimi poslovnimi informacijami in podatki za vsako posamezno podjetje, kakor so predmet obratovanja, oblika podjetja, podatki o protokolaciji, zadnja pošta, železniška postaja, brzojavni naslov, eventualne podružnice, telefonske številke, številke čekovnega računa, glavni obratni predmeti itd. Poleg označenega pregleda bo v publikaciji zbrano še mnogo drugega praktičnega informativnega gradiva, ki je danes raztreseno ali pa sploh še ni sistematično zbrano, tako da posameznik v primeru potrebe ne more na najkrajši način dobiti zadostnih informacij. Posebno je to potrebno sedaj, ko se je vsled dalekosežnih upravnih reform in izenačenja zakonodaje položaj povsod popolnoma izpremenil. To gradivo bodo davčne tabele in važnejši davčni predpisi, skala pristojbin za socialno zavarovanje, pregled pomembnejših gospodarskih zakonov, pritožni roki v posameznih strokah gospodarskega življenja, pregled carinarnic, mednarodne telefonske zveze, avtobusni promet, pregled uradov in oblastev, pregled raznih ustanov, organizacij in korporacij, mednarodne trgovske pogodbe, pregled sejmov in velesejmov itd. itd. Opozarjamo obrtne zadruge na to publikacijo, ki bo izšla že po novem letu.

Imenovanje v banski upravi dravske banovine. Za načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banski upravi v Ljubljani je bil ponovno imenovan dosednji načelnik istega oddelka pri veliki županiji ljubljanske oblasti g. dr. Rudolf Marn, za njegovega namestnika pa g. dr. Fran Ratej, dosednji načelnik istega oddelka pri veliki županiji mariborske oblasti.

Reklamacije za povračilo voznine. Zbornica za TOI opozarja vse interesente, da je za reševanje reklamacijskih zahtev za povračilo preveč vplačane vozarine, odnosno stojnine ali ležarine, pristojen edinole odsek za povračanje vozarine pri kontroli dohodkov Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu, Šimina ul. 21/II, in je torej vse tozadevne reklamacijske vloge naslavljati direktno na ta odsek. Vlaganje reklamacij pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani, ki nima ž njimi nikakega posla, le zakasnuje rešitev. Nasprotno pa je za reševanje reklamacijskih zahtev za odškodnino radi pokvarjenja, izgube ali poškodbe železniških pošiljatev pristojen še vedno II./3. odsek ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani in naj se vloge, ki se nanašajo na take odškodninske zadeve, naslavljajo še vnaprej na navedeni odsek direkcije.

Akcija za ustanovitev gostilničarske pivovarne. Kakor znano, se je med gostilničarji v Sloveniji zelo razširila gibanje za ustanovitev lastne gostilničarske pivovarne, ki naj se zgradi v Laškem. Že dolgo časa se gostilničarji pritožujejo in bore proti dosedanemu pivovarniškem kartelu, ki je združil in pokupil vse pivovarne v Sloveniji ter diktiral cene piva. Pivo ni prvovrstno in povrh tega še drago. Sestavil se je pripravljalni odbor, ki bo 16. t. m. zboroval v Laškem. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: Franc Kavčič, predsednik Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani, inž. Uhliř iz Ljubljane; Franc Juvančič, hotelir na Zidanem mostu; Ciril Majcen, restavrater na Zidanem mostu; Andrej Oset, hotelir v Mariboru; T. Pačnik, veletrgovec v Laškem; I. Trog, hotelir v Laškem, in dr. Franjo Roš, župan v Laškem.

Dnevnice za člane davčnih in reklamacijskih komisij je določil finančni minister in sicer tako, da dobe zunanji člani po 100 Din, oni iz kraja, kjer zaseda odbor, pa po 60 Din dnevno.

Izdelovanje avtobusnih in avtomobilskih karoserij je proglasil obrtni odsek Zbornice TOI za opravilo, ki spada v delokrog kolarjev. Izvršitev pločevinaste obloge, malih ključavničarskih in drugih del, ki so potrebna zaradi dovršitve karoserije, pripada kolarju na podlagi § 37. obrtnega reda kot dovršilno delo.

Aktualni industrijski problemi. Dne 6. t. m. se je vršila dopoldan in popoldan seja industrijskega odseka Zbornice za TOI, na kateri se je razpravljalo o najvažnejših aktualnih vprašanjih, ki zadevajo industrijsko produkcijo v Sloveniji. Med ta vprašanja spada predvsem načrt mednarodne konvencije o carinskem premirju, načrt rudarskega zakona, zakona o razlastitvi ter revizije splošne carinske tarife. Vsa ta vprašanja globoko posegajo v razvoj gospodarskega podjetništva, posebno pa v tok in napredek industrijske produkcije. Lahko se mirno reče, da so našeti zakoni mejniki in križpota v naši industrijski delavnosti. Zbornica jim je posvetila zato posebno pažnjo in stremi za tem, da

se osnutki zakonov prilagodijo našim potrebam in posebnim prilikam, ki zahtevajo specianih ozirov. Iz obsežnega poslovnega poročila, ki je bilo na seji podano, razvidimo, da je v toku več važnih pisemnih anket, predvsem glede pomanjkanja specialnih vagonov, dopolnitve našega splošnega voznega parka, glede vzdrževalnih pristojbin za industrijske ture in izpremembe pravilnika o gradbi dovlačilnic itd. Zadnji čas stavi na TOI zbornico težke zahteve. V razmeroma kratkem času je oddala mišljenje o bodoči uredbi samoupravnih financ, o reviziji socialne zakonodaje, o zakonu o poštah in brzojavah, o zakonu o zdraviliščih in zbrala gradivo za trgovske pogodbe z Rumunijo, Nizozemsko in Portugalsko. Člani industrijskega odseka zbornice so opozarjali na vedno večje nepravilike za naš izvoz industrijskih proizvodov v inozemstvo in na nujno potrebo, da mu novosnovani zavod za pospeševanje zunanje trgovine posveti posebno pozornost. Podrobno poročilo je bilo podano o zbornični akciji za 20 % sezonskega povišanja železniških tarif za premog, glede naknadnih kreditov za izgradbo telefonskih naprav, glede ukinitve polnomočij pri carinjenju blaga, glede interesov industrije pri sestavi voznega reda, glede direktne tarife z Grčijo in odobritve posebnih industrijskih ugodnosti za Ljubljano in organizacije industrijske statistike, aktiviranje delovanja posvetovalnega odbora pri železniški direkciji in uveljavljanju avtobusnega pravilnika za Dravsko banovino ter končno o sestavi bodočega zborničnega proračuna za leto 1930.

Revizijo jugoslovenskih železniških tarif pripravlja prometno ministrstvo. V začetku januarja se bo vršila tozadevna konferenca.

Načrt zakona o trgovini z državnimi papirji. Te dni je bil predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu načrt zakona o trgovini z državnimi papirji. Svrha tega zakona je, da se onemogočijo zlorabe pri prodaji državnih papirjev, ki se pogosto dogajajo, zlasti pri prodaji na obroke.

Pri beograjski trgovski zbornici bodo ustanovili poseben kmetijski oddelek; obravnaval bo vprašanja standardiziranja, zlasti za izvoz.

Oddaja zakupa poslovnih prostorov v palači «Ljubljanski dvor» v Ljubljani se bo vršila potom licitacije dne 20. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani («Ljubljanski dvor»). Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Dobave. Dne 24. decembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 3750 komadov bolniških in zdravniških plaščev; dne 27. decembra t. l. pa glede dobave 7000 komadov blazin. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem skladišču.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije pri Direkciji državnih železnic, gradbeni oddelek v Sarajevu:

dne 27. decembra t. l. glede dobave umetnega škrlja; dne 30. decembra t. l. glede dobave brusnih kamenov iz smirka in 180 komadov kožuhov. — Dne 27. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 900 m³ drv; dne 28. decembra t. l. glede dobave grafikonov, voznih redov, orodja (stružnica, špiralni svedri, bencinska svetiljka, pile, škripci in naprave za zavijanje žice, orodje za brušenje itd.) ter glede dobave enega pisalnega stroja. — Dne 28. decembra t. l. pri Upravi policije v Sarajevu glede dobave 400 kompletnih uniform in 400 komadov kap za policijsko stražo. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja sodov. Pri Središnjem stovarištu materiala državnih železnic v Zagrebu se bo vršila ustmena licitacija glede prodaje 2000 komadov starih pločevinastih sodov, 500 komadov starih lesenih sodov, 150 komadov lesenih sodov brez dna in 550 komadov starih pločevinastih karbidnih kant. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbi zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

L. Mikuš
tvarnica dežnikov
Ljubljana
Mestni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična
parna izdelovalnica
vseh vrst slaščic,
medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove
in Jegličeve ceste
(na Friškovcu)

„Elektroindustrija“ družba z o. z.

Ljubljana

pisarna in skladišče Gosposvetska cesta 13
trgovina Šelenburgova ulica 3.

Največja izbira ošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnice, svetilk, elektro-aparatur in strojev.
Sortiran RADIO-oddelek.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

O B R T N A B A N K A

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

